

Sygn. akt I ACa 1229/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Teresa Rak (spr.)
Sędziowie:	SSA Józef Wąsik SSO (del.) Wojciech Żukowski
Protokolant:	sekr. sądowy Krzysztof Malinowski

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2019 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa K. Ś.

przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu dla K. w K.i Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 6 lipca 2018 r. sygn. akt I C 82/15

1. oddala apelację;

2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 1.000 zł (jeden tysiąc złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

3. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w K. na rzecz adv. J. W. (1) kwotę 15.313,50 zł (piętnaście tysięcy trzysta trzynaście 50/100 złotych) w tym 2.863,50 zł podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Józef Wąsik SSA Teresa Rak SSO (del.) Wojciech Żukowski

Sygn. akt I ACa 1229/18

UZASADNIENIE

Powód K. Ś. w ostatecznie sprecyzowanym żądaniu pozwu wniósł o zasądzenie od strony pozwanej Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla K. w K. i Sądu Okręgowego w K. na swoją rzecz kwoty 2.500.000,00 zł tytułem zadośćuczynieniami i kwoty 4.000.000,00 zł tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od tych kwot od dnia 13 października 2008 r. do dnia zapłaty. Swoje roszczenie powód wywodził z toczących się z jego udziałem spraw pod sygn. akt (...), które w jego ocenie były prowadzone w sposób nieprawidłowy i naruszały interes powoda. Wydany w sprawie do sygn. akt (...) wyrok Sądu Rejonowego dla K. w K. z dnia 4 listopada 2010 r., a następnie utrzymujący go w mocy wyrok Sądu Okręgowego w K. w sprawie do sygn. akt (...) z dnia 23 maja 2012 r., są zdaniami powoda orzeczeniami niezgodnymi z prawem, gdyż zostały oparte na dokumencie podrobionym, wyrok został uzyskany także za pomocą przestępstwa, polegającego na zatajeniu przed powodem dokumentów, w tym wydanych postanowień. Nadto zatajano przed powodem pisma procesowe, w szczególności odpisy sprzeciwów z wnioskami o przywrócenie terminów do wniesienia sprzeciwu. Na skutek wadliwie prowadzonego postępowania, które doprowadziło do oddalenia jego powództwa doszło do powstania szkody w mieniu powoda w wysokości odpowiadającej dochodzonym kwotom wraz odsetkami i kosztami sądowymi i komorniczymi, a nadto doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci zdrowia, prawa do życia rodzinnego oraz godności osobistej.

Strona pozwana Skarb Państwa – Sąd Rejonowy dla K. w K. i Sąd Okręgowy w K., zastępowana przez Prokuratorię Generalną Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 6 lipca 2018 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił powództwo (punkt I), zasądził od powoda K. Ś. na rzecz Skarbu Państwa Prokuratorii Generalnej RP kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt II) i przyznał od Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Krakowie kwotę 8.856 zł adw. J. W. (1), tytułem kosztów pomocy prawnej, udzielonej powodowi z urzędu (punkt III).

Sąd I instancji wydał rozstrzygnięcie w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i okoliczności bezsporne.

W dniu 24 grudnia 2006 r. powód K. Ś. złożył do Sądu Rejonowego dla K. w K. przeciwko pozwanej J. P. pozew, w którym domagał się zasądzenia od pozwanej kwoty 56.081,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 grudnia 2006 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu. Dochodzona kwota dotyczyła zaległego wynagrodzenia powoda za prace remontowe wykonane w mieszkaniu pozwanej. Sprawa ta została zarejestrowana pod sygn.(...). W dniu 26 stycznia 2007 r. Sąd Rejonowy dla K. w K. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, sygn. akt (...) w którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu. W dniu 13 marca 2007 r. w.w. nakaz zapłaty został zaopatrzony w klauzulę wykonalności, następnie na jego podstawie powód wszczął przeciwko pozwanej egzekucję.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 21 lutego 2007 r. powód K. Ś. wniósł do Sądu Rejonowego dla K. w K. kolejny pozew przeciwko pozwanej J. P., w którym domagał się zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz kwoty 18.788,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 marca 2007 r. do dnia zapłaty z tytułu wynagrodzenia za przechowanie mebli i sprzętów kuchennych należących do pozwanej (za okres 28 miesięcy). Sprawa ta została zarejestrowana pod sygn. akt(...). W dniu 6 sierpnia 2007 r. Sąd Rejonowy dla K. w K. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, sygn. akt (...), w którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu. W dniu 22 października 2007 r. w.w. nakaz zapłaty został zaopatrzony w klauzulę wykonalności, następnie na jego podstawie powód wszczął przeciwko pozwanej egzekucję.

W dniu 13 października 2008 r. pozwana J. P. wniosła do Sądu Rejonowego dla K. w K. skargę o wznowienie postępowania zakończonego nakazem zapłaty z dnia 26 stycznia 2007, sygn. akt(...). Jako podstawę skargi wskazała przepis art. 401 pkt 2 k.p.c. Sprawa ta została zarejestrowana i toczyła się pod sygn. akt(...). Wraz ze skargą pozwana wniosła sprzeciw z dnia 8 października 2008 r. od nakazu zapłaty z dnia 26 stycznia 2007 r., sygn. akt (...). Postanowieniem z dnia 16 października 2009 r. Sąd uchylił postanowienie o odnotowaniu prawomocności nakazu zapłaty z dnia 26 stycznia 2007 r., uchylił postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności, odrzucił skargę o wznowienie postępowania jako wniesioną w stosunku do nieprawomocnego orzeczenia. W sprawie tej ustalono, iż pozwanej nigdy nie został prawidłowo doręczony odpis nakazu zapłaty, albowiem adres, pod który została skierowana do niej korespondencja nie był adresem jej zamieszkania. Wobec braku doręczenia pozwanej nakazu zapłaty nie

rozpoczął się zatem bieg terminu do wniesienia sprzeciwu, co oznacza, iż nakaz nie mógł się uprawomocnić. Sprawa do sygn. akt (...) po wniesieniu sprzeciwu od nakazu zapłaty została zarejestrowana i toczyła się pod sygn. (...)

W dniu 13 października 2008 r. pozwana J. P. wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonym wydaniem nakazu zapłaty z dnia 6 sierpnia 2007, sygn. akt(...). Postanowieniem z dnia 16 października 2008 r. Sąd odrzucił skargę o wznowienie postępowania jako wniesioną w stosunku do nieprawomocnego orzeczenia. Wraz ze skargą o wznowienie postępowania pozwana J. P. wniosła także sprzeciw od nakazu zapłaty z dnia 6 sierpnia 2007 r., sygn. akt(...). Postanowieniem z dnia 22 października 2008 r. Sąd odrzucił sprzeciw pozwanej od nakazu zapłaty z dnia 6 sierpnia 2007 r., jako wniesiony po upływie terminu. W wyniku zażalenia pozwanej Sąd Okręgowy w K. w sprawie do sygn. akt (...) postanowieniem z dnia 27 stycznia 2009 uchylił postanowienie z dnia 22 października 2008 r. o odrzuceniu sprzeciwu. Podobnie jak w sprawie do sygn. akt (...) ustalono, iż pozwanej nigdy nie został prawidłowo doręczony odpis nakazu zapłaty, albowiem adres, pod który została skierowana do niej korespondencja nie był adresem jej zamieszkania. Wobec braku doręczenia pozwanej nakazu zapłaty nie rozpoczął się zatem bieg terminu do wniesienia sprzeciwu, co oznacza, iż nakaz nie mógł się uprawomocnić. Sprawa do sygn. akt (...) po wniesieniu sprzeciwu od nakazu zapłaty została zarejestrowana i toczyła się pod sygn. (...). Sąd Okręgowy ustalił, że w piśmie z dnia 4 czerwca 2009 r. (prezentata Sądu) powód K. Ś. rozszerzył żądanie pozwu i wniósł o dodatkowe zasądzenie od pozwanej kwoty 9.100,00 zł wraz z kosztami procesu tytułem dalszego przechowywania mebli pozwanej w okresie od dnia 1 kwietnia 2007 r. do 31 maja 2009 r.

Postanowieniem z dnia 29 października 2009 r. Sąd Rejonowy dla K. w K. połączył sprawę(...) do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą pod sygn.(...). W dniu 4 listopada 2010 r. Sąd Rejonowy dla K. w K., sygn. akt (...), wydał wyrok (obejmujący obie połączone sprawy), którym w pkt I oddalił powództwo o zapłatę kwoty 27.888,00 zł, zaś w punkcie II oddalił powództwo o zapłatę kwoty 56.081,00 zł, w punkcie III zasądzone od powoda na rzecz pozwanej koszty procesu w łącznej kwocie 11.091,76 zł. W dniu 21 lutego 2011 r. powód wniósł apelację od w.w. wyroku wraz z wnioskami o 1) przywrócenie terminu do złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku, 2) przywrócenie terminu do wniesienia apelacji, 3) zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu apelacyjnym, 4) wstrzymanie wykonalności wyroku. Postanowieniem z dnia 27 października 2011, sygn. akt(...) Sąd Rejonowy dla K. w K. uwzględnił wniosek o przywrócenie powodowi terminu do wniesienia apelacji. Sąd Okręgowy w K. II Wydział Cywilny w wyroku z dnia 23 maja 2012 r., sygn. akt(...) oddalił apelację powoda od wyroku sądu rejonowego i zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1.800,00 zł tytułem zwrotu kosztów za postępowanie apelacyjne. Od powyższego wyroku powód, za pośrednictwem pełnomocnika z urzędu, w dniu 23 maja 2012 r. złożył skargę kasacyjną. Sąd Najwyższy postanowieniem dnia 15 kwietnia 2014 r., sygn. akt III CSK 62/14, w pkt 1 odrzucił skargę kasacyjną powoda w części dotyczącej zapłaty kwoty 27.888,00 zł, w pkt 2 odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w części dotyczącej zapłaty kwoty 56.081,00 zł. W piśmie z dnia 22 września 2014 r. (zarejestrowanym pierwotnie do sygn. akt (...)) a następnie(...) powód złożył skargę o wznowienie postępowania z zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 23 maja 2012 r. sygn. akt (...)

Skarżący wniósł o wydanie postanowień tymczasowych o zabezpieczeniu roszczeń, zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 17.000,00 zł, rozpatrzenie na jednym posiedzeniu roszczeń z art. 415 k.c. oraz art. 416 k.c., na podstawie art. 415 k.p.c., uchylenie wyroków nieprawomocnych jak i przywrócenie do stanu poprzedniego nakazów zapłaty z klauzulą wykonalności w sprawach o sygn. akt (...) z dnia 26 stycznia 2007 r. i (...) z dnia 6 sierpnia 2007 r., ponieważ nie wpłynęły do Sądu sprzeciwu od nakazu zapłaty, zabezpieczenie powództwa i wpisanie i ostrzeżenia w dziale III księgi wieczystej KW (...) o toczącym się postępowaniu(...) wydanego wyroku nie zgodnego z prawem, jak i prawomocnego, a także skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia na zasadach art. 424⁽¹⁾ § k.p.c. Skarżący twierdził, iż całe postępowanie w sprawie o sygn. akt (...) oraz (...) od dnia 13 października 2008 r. do dnia 23 maja 2012 r. toczyło się bez podstawy prawnej, jak i w wyniku przestępstwa określonego w art. 231 k.k., stąd też postępowania te są nieważne stosownie do art. 379 k.p.c. W piśmie procesowym usuwającym braki formalne skargi o wznowienie postępowania pełnomocnik skarżącego wskazał podstawy wznowienia:

- art. 401 pkt 1 k.p.c. - w składzie Sądu uczestniczyła osoba nieuprawniona do prowadzenia postępowania,

- art. 401 pkt 1 k.p.c. - w sprawie(...) w Sądzie Rejonowym dla K. w K. orzekł sędzia wyłączony z mocy ustawy,
- art. 401 pkt 2 k.p.c. - strona wskutek naruszenia przepisów prawa była nienależycie reprezentowana,
- art. 401 pkt 2 k.p.c. - strona wskutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania,
- 403 § 1 pkt 1 k.p.c. - wyrok został oparty na dokumencie podrobionym, ponieważ sprzeciwy w sprawach (...) i (...) nie noszą jakichkolwiek śladów faktycznego ich złożenia w Sądzie, co potwierdza kopiowanie opłaty od pełnomocnictwa pełnomocnika pozwanej, zaś w chwili wypadkowego orzekania przez Sąd Okręgowy w K. w sprawie (...) w dniu 27 stycznia 2009 r. Sąd Okręgowy orzekł bez posiadania w aktach sprzeciwu, bez zarządzeń dot. w/w sprzeciwów, które w rzeczywistości do Sądu Rejonowego w sposób prawidłowy nie były wniesione, sygn. akt (...) sygn. akt(...), stąd zachodzi nieważność postępowania określona w art. 379 pkt 3 k.p.c. i należy przyjąć, że sprawa o zapłatę w sprawach (...) i (...) została prawomocnie zakończona, skoro wydane nakazy zapłaty nie zostały skutecznie wniesione, co stanowi naruszenie prawa materialnego art. 504 § 2 k.p.c.,
- art. 403 ust. 2 k.p.c. - wyrok został uzyskany za pomocą przestępstwa określonego w art. 233 § 1 k.k., polegający na zatajeniu przed powodem dokumentów, w tym wydanych postanowień Sądu na posiedzeniach niejawnych w sprawie(...) Sądu Rejonowego dla K. o połączeniu sprawy(...) ze sprawą(...)z dnia 29.10.2009 r., postanowienia z dnia 16 marca 2009 r. sygn. (...) o uchyleniu klauzuli wykonalności nakazu zapłaty w (...) oraz odpisu postanowienia w sprawie (...) Sądu Okręgowego z dnia 27.01.2009 r., ponieważ wydane postanowienia nie zostały nie tylko powodowi nie doręczone, a nadto zatajono pisma procesowe przed powodem, w szczególności odpisy sprzeciwów z wnioskami o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu.

Postanowieniem z dnia 31 marca 2015 r., sygn. akt(...) Sąd Okręgowy w K., II Wydział Cywilny Odwoławczy w pkt I oddalił wnioski skarżącego zawarte w skardze o wznowienie postępowania, w pkt II odrzucił skargę. Wniesiona przez ustanowionego dla powoda pełnomocnika z urzędu skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia wyroku z dnia 23 maja 2012 r. Sądu Okręgowego w K. sygn. akt (...), została wydanym przez Sąd Najwyższy postanowieniem w sprawie pod sygn. akt(...) odrzucona.

Sąd I instancji ustalił stan faktyczny w oparciu o zgromadzone w sprawie dokumenty uznając je za wiarygodne. Wskazał, że większość dokumentów zgromadzonych w sprawie to dokumenty urzędowe, które stanowią dowód tego co zostało w nich stwierdzone (art. 244 § 1 k.p.c.).

W oparciu o takie ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd wskazał, że z treści pozwu i dalszych pism precyzujących żądanie wynikało, że powód swoje roszczenie wywodzi z procedowania Sądu Rejonowego dla K. w K. i Sądu Okręgowego w K. w sprawach toczących się z jego udziałem pod sygn. akt (...). Powód zarzucił, że wyrok sądu rejonowego z dnia 4 listopada 2010 r., a następnie utrzymujący go w mocy wyrok Sądu Okręgowego w K. w sprawie do sygn. akt (...) z dnia 23 maja 2012 r., są niezgodne z prawem, ponieważ oparte zostały na dokumencie podrobionym (w oparciu o wadliwy sprzeciw od nakazu zapłaty), nadto uzyskano je za pomocą przestępstwa, gdyż zatajano przed powodem wydane orzeczenia i składane do akt pisma procesowe. W konsekwencji wadliwie prowadzonego postępowania, wydano wyrok sądu rejonowego z dnia 4 listopada 2010 r. oddalający jego powództwo, a następnie utrzymujący go w mocy wyrok Sądu Okręgowego w K. w sprawie do sygn. akt(...)z dnia 23 maja 2012 r. Błędy te doprowadziły ostatecznie do pogorszenia stanu zdrowia, załamania psychicznego, zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej i utarty dochodów, a w konsekwencji braków środków finansowych na wykup mieszkania, co doprowadziło do eksmisji jego i rodziny.

Sąd Okręgowy powołał się na treść art. 417 § 1 k.c. zgodnie z którym za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Jeżeli wykonywanie zadań z zakresu władzy publicznej zlecono, na podstawie porozumienia, jednostce samorządu terytorialnego albo innej osobie prawnej, solidarną odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę ponosi ich wykonawca oraz zlecająca je

jednostka samorządu terytorialnego – tak § 2 tego przepisu. Stosownie do treści z art. 417¹ § 1 k.c. jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie aktu normatywnego, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności tego aktu z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą. Wedle § 2 w.w. przepisu jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Odnosi się to również do wypadku, gdy prawomocne orzeczenie lub ostateczna decyzja zostały wydane na podstawie aktu normatywnego niezgodnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą. Sąd I instancji wskazał, że między art. 417 § 1 k.c., a wskazanymi wyżej przepisami zachodzi stosunek logiczny alternatywy rozłącznej. Roszczenie powoda należało najpierw ocenić przez pryzmat art. 417¹ § 2 k.c. regulującego odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną wydaniem prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji. Niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia co do zasady nie powinna być przedmiotem samodzielnych ustaleń sądu w procesie o naprawienie szkody. Sąd rozpoznający sprawę odszkodowawczą nie jest bowiem właściwy do indywidualnej oceny legalności konkretnego wyroku lub postanowienia stanowiącego źródło szkody. Jeżeli ustawa wiąże oznaczone skutki prawne z obowiązywaniem prawomocnego orzeczenia, a jednocześnie reguluje zasady i tryb jego wzruszania z powodu niezgodności z prawem, to prawna skuteczność takich orzeczeń nie może być podważana (kwestionowana) bezpośrednio w każdym procesie odszkodowawczym, z pominięciem zasad i trybu postępowania zastrzeżonego do kontroli prawomocnych orzeczeń. Odpowiedzialność władzy publicznej za szkodę wyrządzoną wydaniem niezgodnego z prawem orzeczenia wymaga prejudykatu uzyskanego w drodze postępowania wszczętego w trybie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, w trybie skargi kasacyjnej wniesionej do SN bądź w trybie skargi o wznowienie postępowania zakończonej prawomocnym wyrokiem.

Sąd I instancji wskazał, że postępowanie z powództwa powoda K. Ś. przeciwko J. P. jakie toczyło się przed Sądem Rejonowym w Sądzie Rejonowym dla K.wK., a następnie Sądem Okręgowym w K. (sygn. akt(...)) zakończyło się prawomocnie, zaś wyżej opisane postępowania wszczynane przez powoda, nie doprowadziły do uzyskania prejudykatu stwierdzającego jego niezgodność z prawem, dlatego też w świetle art. 417⁽¹⁾ § 2 k.c. roszczenie powoda jest bezzasadne. W ocenie Sądu Okręgowego żądanie powoda nie znajdowało również podstawy w treści art. 417 § 1 k.c. Każdorazowo warunkiem odpowiedzialności Skarbu Państwa z tytułu naruszenia dóbr osobistych bądź za poniesioną szkodę jest stwierdzenie bezprawności działania jego funkcjonariuszy (art. 24 §1 k.c. i art. 417 § 1 k.c.). Zagrożenie zaś lub naruszenie dobra osobistego zostanie uznane za bezprawne jeżeli jest ono sprzeczne z szeroko rozumianym porządkiem prawnym. Bezprawność w takim wypadku polegać musiałaby na oczywistej i rażącej obrazie prawa, niebudzącej żadnych wątpliwości, wynikać z oczywistych błędów spowodowanych rażącym naruszeniem zasad wykładni lub stosowania prawa nie wymagających głębszej analizy prawniczej. Brak jest natomiast podstaw do stwierdzenia w przywołanych przez powoda postępowaniach bezprawności funkcjonariuszy publicznych w tak rozumianym znaczeniu. Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy powód wniósł do Sądu Rejonowego dla K.w K. przeciwko J. P. dwa pozwy o zapłatę, które zostały zarejestrowane w Rep.(...) pod sygn.(...) Następnie w w.w. sprawach Sąd wydał nakazy zapłaty orzekając zgodnie z żądaniem pozwu. Pozwana wniosła sprzeciwy od nakazów zapłaty, które złożone zostały wraz ze skargą o wznowienie postępowania. Sąd orzekający w tamtych sprawach ustalił ostatecznie, iż sprzeciwy te zostały wniesione w terminie, albowiem w w.w. sprawach nie doszło do skutecznego doręczenia pozwanej nakazów zapłaty. Sąd I instancji nie zgodził się z powodem, że doszło do podrobienia czy przerobienia wniesionego przez pozwaną sprzeciwu, wobec braku pieczętki z prezentatą sądu o jego złożeniu, w sytuacji, gdy pisma te zostały wniesione wraz ze skargą o wznowienie postępowania. Jego zdaniem nie zachodzą też inne podnoszone przez powoda uchybienia polegające na zatajeniu przed powodem dokumentów w postaci wydanych na posiedzeniach niejawnych orzeczeń. Odpisy zapadłych w sprawie postanowień/zarządzeń były bowiem doręczane na adres powoda lub jego pełnomocnika. Podnoszone obecnie zarzuty były też już przedmiotem badania przez Sąd Okręgowy wK. II Wydział Cywilny Odwoławczy w sprawie ze skargi powoda o wznowienie postępowania, sygn. akt (...)i nie zostały uznane za zasadne.

Sąd Okręgowy w konkluzji wskazał, że w toku rozpoznawania wskazanych przez powoda sprawy sąd nie dopuścił się żadnych uchybień o charakterze formalnym, dotyczącym prawidłowości doręczenia powodowi orzeczeń/pism procesowych, jak też w zakresie podjętych rozstrzygnięć merytorycznych, nie doszło też do popełnienia przestępstwa sfałszowania. Niekorzystna decyzja procesowa sama w sobie nie oznacza bezprawnego naruszenia dóbr osobistych. Odczucia powoda w tym zakresie należy uznać za wysoce subiektywne, podczas gdy ocena naruszenia dobra osobistego dokonywana jest według kryteriów obiektywnych. Odpowiedzialność Skarbu Państwa za doznaną ewentualnie przez powoda krzywdę lub szkodę można byłoby uwzględnić jedynie w razie stwierdzenia, że prowadzone z jego udziałem i z jego inicjatywy postępowania oraz zapadłe w nich orzeczenia rażąco naruszały prawo. Skoro w niniejszej sprawie Sąd nie ustalił tych okoliczności, powództwo należało oddalić.

Sąd I instancji uwzględniając wynik procesu zasądził od powoda na rzecz Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej koszty procesu. Jego zdaniem nie wystąpiły żadne okoliczności uzasadniające zastosowanie art. 102 k.p.c. W szczególności sam fakt zwolnienia powoda od kosztów sądowych i ustanowienia dla niego pełnomocnika z urzędu nie może świadczyć o wystąpieniu szczególnie uzasadnionych okoliczności uzasadniających nieobciążanie powoda przegrywającego sprawę kosztami zastępstwa procesowego strony przeciwnej.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1) naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233 par. 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, co skutkowało przyjęciem, że postępowanie dotyczące sprzeciwów nie były prowadzone wadliwie, w sytuacji gdy nie noszą one jakichkolwiek cech złożenia ich do sądu, a co za tym idzie uznanie, że powód nie doznał szkody w rozumieniu art. 417¹ par. 1 k.c.,

2) naruszenie przepisów postępowania, a to art. 217 par. 1 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c. w zw. z art. 299 k.p.c. polegające na oddaleniu wniosku dowodowego o przesłuchanie powoda w charakterze strony, skutkiem czego doszło do błędnych ustaleń faktycznych.

Powód domagał się zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji. Wniósł również o przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika z urzędu zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi, które to koszty nie zostały opłacone ani w całości ani w części, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz ponowne rozstrzygnięcie o kosztach postępowania pierwszo instancyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja powoda jako niezasadna podlegała oddaleniu.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutów naruszenia prawa procesowego kwestionujących ocenę dowodów i ustalenia faktyczne, dopiero bowiem prawidłowo ustalony stan faktyczny poprzedzony niewadliwą w rozumieniu art. 233 kpc oceną dowodów może stanowić podstawę do zastosowania prawa materialnego i dokonania oceny prawnej. Przepis art. 233 k.p.c. statuuje zasadę swobodnej oceny dowodów, wedle której sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Granice swobodnej oceny dowodów wyznaczają przepisy prawa procesowego, zasady doświadczenia życiowego i reguły logicznego rozumowania. Dlatego też skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 kpc wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Dokonując oceny dowodów zgodnie z regułami określonymi w art. 233 § 1 k.p.c. sąd winien wyprowadzić z zebranego materiału dowodowego logiczne wnioski, musi uwzględnić zasady określone przez prawo procesowe określone w przepisach art. 227 – 234 k.p.c. oraz dominujące poglądy na stosowanie prawa. Dowody winien sąd oceniać bezstronnie, racjonalnie, wszechstronnie. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, które Sąd Apelacyjny

w pełni popiera i akceptuje, do naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby skarżący wykazał uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (wyrok SN z dnia 16 grudnia 2005 r., III CK 314/05).

Mając na uwadze powyższe uwagi, Sąd Apelacyjny stwierdza, że podnoszone przez powoda zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. są nieuzasadnione i nie mogą odnieść zamierzonego skutku. Zauważyć bowiem należy, że zarzuty powoda sprowadzają się w istocie do polemiki z ustaleniami Sądu I instancji. Powód nie przedstawił żadnej okoliczności, która umożliwiałaby odmienną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Tymczasem zarzucając naruszenie przepisu art. 233 k.p.c. nie jest wystarczającym przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd I instancji doniosłości poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (tak np. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 6 listopada 1998 r. II CKN 4/98). Jeżeli wnioski wyprowadzone przez sąd orzekający z zebranego materiału dowodowego są logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, ocena tego sądu nie narusza przepisu art. 233 k.p.c. musi się ostać, choćby z materiału tego dawały się wysnuć również wnioski odmienne. Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji dokonał swobodnej oceny dowodów, zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Skarżący nie przedstawił takich okoliczności, które wskazywałyby, że rozumowaniu Sądu instancji brakuje logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub że wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych związków przyczynowo-skutkowych. Tymczasem dopiero w takich przypadkach przeprowadzona przez sąd orzekający ocena dowodów może być skutecznie podważona. Wskazać przy tym należy, że ocena Sądu I instancji sprowadzała się w zasadzie do oceny prawnej, tj. wskazania, że wobec braku prejudykatu stwierdzającego niezgodność z prawem kwestionowanych orzeczeń (z których wydaniem powód wiązał swoją szkodę) niemożliwe było ustalenie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Słusznie przy tym Sąd I instancji podkreślił, że niniejsze postępowanie nie może zastępować postępowania w przedmiocie ustalenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, ponieważ sąd rozpoznający sprawę odszkodowawczą nie jest właściwy do indywidualnej oceny legalności konkretnego wyroku lub postanowienia stanowiącego źródło szkody. Odpowiedzialność władzy publicznej za szkodę wyrządzoną wydaniem niezgodnego z prawem orzeczenia powinna być stwierdzona w formie prejudykatu uzyskanego w drodze postępowania wszczętego w trybie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, w trybie skargi kasacyjnej wniesionej do SN bądź w trybie skargi o wznowienie postępowania zakończonej prawomocnym wyrokiem. W sprawie niniejszej powód wniósł każdy z tych nadzwyczajnych środków zaskarżenia, jednak nie uzyskał korzystnego dla siebie rozstrzygnięcia. Postępowania te nie doprowadziły do uzyskania prejudykatu stwierdzającego jego niezgodność z prawem, dlatego też słusznie Sąd I instancji uznał, że w świetle art. 417¹ § 2 k.c. roszczenie powoda jest bezzasadne. Skarżący nie przedstawił też dowodów by zastosowanie znalazł art. 417 k.p.c. – nie wskazał bowiem dowodów by sądy rozstrzygające jego sprawę dopuściły się uchybień o charakterze formalnym, dotyczącym prawidłowości doręczenia powodowi orzeczeń/pism procesowych, jak też w zakresie podjętych rozstrzygnięć merytorycznych, nie doszło też do popełnienia przestępstwa sfalszowania. Zgodzić się należy zatem z oceną Sądu Okręgowego, że niekorzystna decyzja procesowa sama w sobie nie oznacza bezprawnego naruszenia dóbr osobistych.

Odnosząc się natomiast do zarzutu naruszenia przepisów postępowania, a to art. 217 par. 1 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c. w zw. z art. 299 k.p.c. (polegającego na oddaleniu wniosku dowodowego o przesłuchanie powoda w charakterze strony, skutkiem czego miało zdaniem powoda dojść do błędnych ustaleń faktycznych) wskazać należy, że naruszenie przepisów postępowania powinno być istotne dla rozstrzygnięcia. Tymczasem ustalenia faktyczne możliwe były do zrekonstruowania już na podstawie samych dokumentów, ponieważ – jak wyżej wskazano – w sprawie powód nie uzyskał prejudykatu stwierdzającego niezgodność z prawem kwestionowanych orzeczeń. W tym zakresie oddalenie wniosku o przesłuchanie powoda (a więc również dowodu o charakterze subsydiarnym) nie mogła wpłynąć na rozstrzygnięcie Sądu.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny oddalił apelację.

Zasądzając w pkt 2 wyroku koszty postępowania apelacyjnego od powoda na rzecz Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej Sąd zastosował art. 102 k.p.c. obciążając powoda jako stronę przegrywającą sprawę jedynie częścią powstałych w toku tego postępowania kosztów w wysokości 1.000 zł. W myśl powołanego przepisu w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. W doktrynie i orzecznictwie, jako okoliczności uzasadniające zastosowanie art. 102 k.p.c. wskazuje się te związane z samym przebiegiem postępowania, ale również dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Odstępując od obciążania powoda obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego w całości Sąd odwoławczy uznał, iż za zastosowaniem przedmiotowego uregulowania w rozpatrywanym wypadku przemawiała zarówno bardzo trudna sytuacja osobista (zdrowotna i finansowa) powoda, jak również charakter niniejszego procesu, a to w szczególności fakt, iż powód z niewyjaśnionych przyczyn określił wysokość dochodzonego względem strony pozwanej roszczenia na kwotę aż 6,5 mln zł. Skarżący, ani w treści pozwu, ani też w pozostałych pismach procesowych, w ogóle jednak nie wyjaśnił z czego - choć w przybliżeniu - tak wysoka kwota miałaby wynikać lub co też miałaby się na nią składać. Wobec tego zasądzenie od powoda na rzecz strony wygrywającej kosztów postępowania apelacyjnego w całości jawiło się w przekonaniu Sądu Apelacyjnego jako nieuzasadnione. Równocześnie jednak należało mieć na uwadze, iż aktywność procesowa powoda niewątpliwie spowodowała konieczność podjęcia obrony swych praw przez stronę pozwaną. Sąd Apelacyjny zasadę wyrażoną art. 102 k.p.c. zastosował zatem w ten sposób, że obciążył powoda częścią kosztów postępowania apelacyjnego należnych stronie pozwanej.

Nadto w pkt 3 wyroku Sąd Apelacyjny przyznał od Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Krakowie kwotę 15.313,50 zł adw. J. W. (2) tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Józef Wąsik SSA Teresa Rak SSO (del.) Wojciech Żukowski